

ӘОЖ 37.013

Ғ.Ж. Тұңғышбаева, Т.Б. Кастеева
С.Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ-дың аға оқытушылары, Қазақстан, Алматы қ.
E-mail: galiya503@gmail.com

Тілді оқытуда қолданылатын әдістер

Мақалада мемлекеттік тілді оқытуда қолданылатын тиімді әдіс-тәсілдер сөз етіледі. Сабақ нәтижелі болу үшін студенттердің немесе тіл үйренушілердің тілді үйенуге қызығушылығын арттыру жолдары мен оны практикада дұрыс қолдану үшін дағдыларын қалыптастыру жұмыс түрлері айтылған. Сондай-ақ тиімді жаттығу жұмыс түрлері беріліп, олардың тиімділігі талданған.

Түйін сөздер: жаттығу түрлері, тиімді жаттығулар, тілді үйрену, дағдыны қалыптастыру.

G.Zh. Tungushbaeva, T.B. Kasteeva
Methods of the usage for learning the languages

The article describes the use of effective methods in the study of the state language. Also in this article offers a range of activities to increase the interest of students and learners, as well as the proper use of acquired skills. Analyzes the effectiveness of species oral and written work. Proposed types of games that can be used in the classroom language learning. The games used in the classroom to consolidate and repeat the studied material. One of the fruitful methods of language learning is making the crossword. Crossword is convenient form thinking activation of students. In preparation crossword student should carefully study the theoretical and practical material, apply not only to the lectures and textbooks, but also to the additional and reference books. In the course of this study and the selection of material a student, no doubt, more deeply assimilates already obtained and acquire additional information which gradually accumulates to form a higher level of knowledge. At the same time, the non-standard form set stimulate unconventional approach to the implementation of this task, therefore, is activated not only cognitive activity, but also creativity of future professionals.

It is advisable to use the crossword as a from of control at the end of studying material. The article also discusses the types of works of text and the test tasks. This material provides a set of exercises for language learning, and examines their quality.

Key words: kids of exercises, useful exercises, learning language, forming of skills, methods.

Г.Ж. Тунгышбаева, Т.Б. Кастеева
Методы, используемые для изучения языка

В статье рассказывается о эффективных методах, используемых при изучении государственного языка. Так же в этой статье предлагаются различные виды работ для повышения интереса у студентов и изучающих язык, правильное использование полученных навыков. Анализируется эффективность видов устных и письменных работ. Предлагаются виды игровых заданий, которые можно использовать на уроках изучения языка. Эти игры используются на уроках для закрепления и повторения изучаемого материала. Один из плодотворных методов изучения языка – это составление кроссворда. Кроссворд – удобная форма активизации мышления студентов. В процессе подготовки кроссворда студенту необходимо тщательно прорабатывать теоретический и практический материал, обращаться не только к лекциям и учебникам, но и к дополнительной и справочной литературе. В ходе такой проработки и отбора материала студент, без сомнения, более глубоко усваивает уже полученный материал и приобретает дополнительную информацию, которая постепенно накапливается, формируя более высокий уровень знаний. В то же время нестандартная форма задания стимулирует нестандартный подход к выполнению данного задания, следовательно, активизируется не только познавательная деятельность, но и творческое начало будущих специалистов.

Целесообразно кроссворд использовать как форму рубежного контроля по окончании изучения материала. В статье также рассматриваются виды работ над текстом и тестовые задания. В данном материале предоставляется комплекс упражнений для изучения языка и анализируется их качество.

Ключевые слова: виды работ, эффективные упражнения, изучение языка, формирование навыков.

Қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде оқыту барысында түрлі әдіс-тәсілдер, стратегиялар қолданылады. Оқытушылар сабақтың қызықты, әрі әсерлі өтуіне ерекше мән бергені жөн. Сабақты қызықты, әрі тартымды өткізу түрлі методикалық тәсілдерді қолдануға, сабақты дұрыс

ұйымдастыруға тиімді жоспарлауға байланысты. Сабақта жүргізілетін жұмыс түрлері әрдайым ауысып, түрленіп отыруы қажет. Яғни бір сабақ екінші сабаққа ұқсамайтындай етіп өткізілгені дұрыс, бұл әрине оқытушының шеберлігіне байланысты.

Студенттердің мемлекеттік тілді үйренуге қызығушылығын арттырып, оны практикада дұрыс пайдалана білуге үйрету, тіл мамандарының міндеті.

Осы мақсатқа жету үшін ең бірінші студенттердің тілді үйренуге деген ынтасын арттыруымыз керек. Ол үшін сабақ тартымды, әрі қызықты болуы шарт. Қызықтару амалдарына көркем жасалған көрнекіліктер, дидактикалық материалдар және қызықты мысалдар жатады.

Әсіресе тілді үйретуде өтілген жаңа тақырыптарды тиянақтау, бекіту және жаңа тақырыпты қаншалықты меңгергенін анықтауда дидактикалық материалдардың маңызы өте зор. Жаңа сабақтың тақырыбы лексикалық және грамматикалық болып бөлінетіндіктен дидактикалық тапсырмалар да оқытушының алдына қойған мақсаты мен педагогикалық шеберлігіне байланысты әр түрлі болады.

Тапсырмалардың бірі орфографиялық немесе пунктуациялық қырағылықты дамытса, енді біреулері ережелерді қолдана білуге үйретеді. Үшіншілері студенттердің сөздік қорын байытады. Кейде оқытушы студенттердің оқу материалын қалай түсінгенін тезірек, әрі жеңіл тексеру үшін де дидактикалық материалдарды пайдалануға болады. Мысалы, оқытушы белгілі бір карточкадағы тапсырмалар төңірегінде оқушысын жан-жақты іздендіріп, тиянақты жұмыс істете алады. Оқытушы студенттің өз бетімен жүргізген шығармашылық жұмыстары бойынша олардың білім дәрежесін анықтап, соған орай тапсырмалар бере алады. Дидактикалық тапсырмаларды жеке студентке және бірнеше студентке немесе түгел бір топқа орындатуға болады.

Студенттердің сабаққа ынтасын арттырудың бірден-бір жолы бұл тапсырмалардың ойын түрінде өтуі. Ойын-жаттығулар мағынасыз ермекке айналмайтын әдеттегі жаттығулар тәрізді болуы керек. Демек, оған өзгеше түрде берілетін оқу жаттығулары алынады. Студенттер көбінесе қиындау, бірақ грамматика жөніндегі білімдерін бекітуге, орфография мен пунктуациядан берік дағдылар қалыптастыруға, тілдерін жетілдіруге қажетті тапсырмалар алады. Бір жаттығудың өзі әр түрлі ойын түрінде орындалуы да мүмкін, оны таңдап алу оқытушыға, оның өз алдына қойған мақсатына, педагогикалық іскерлігіне, тапқырлығына байланысты. Ойын жаттығуларын ауызша да, жазбаша да өткізуге болады.

Ауызша сұрау әр сабақта жүргізіледі. Ауызша сұрау арқылы әуелі өткен материалды қай-

талап, тексеруге болады. Ауызша сұраған кезде студент материал бойынша өз білімімен біліктілігін шындай отырып, грамматикалық теорияны, өтілген тақырыптарды өз бетімен түсіндіре білуді бойына қалыптастырады. Ауызша сұрау студенттің оқу материалын ауызекі баяндауға дағдылану мақсатын көздейді. Бұны негізінен үш түрге бөлуге болады. Біріншісі – ғылыми пәндердің ережелері мен қағидаларын жатқа айта білу. Екіншісі – оқу материалының мазмұнын ауызекі баяндау. Үшіншісі – көркем әдебиеттерден жатқа үзінділер оқу, баяндамалар жасау, немесе өздерінің жазған шығармаларын ауызша айтып беру. Ауызша жауап беру логикалық ойды, есті, зейінін, тілді, яғни дұрыс сөйлеу дағдысын қалыптастыруға көмектеседі. Сондықтан да ауызекі сөйлеу білім алушының сауатты сөйлеуін бақылау үшін тиімді әдіс. Жазбаша бақылау жұмыстарында тапсырмалар нақты, әрі түсінікті болуы керек. Тапсырмалар студенттердің шынайы білімін көрсетеді. Білім алушылардың өз бетімен жұмыс істей білу деңгейіне қарай жазбаша жұмыстардың тапсырмалары мынандай мақсатта құрылуы керек: 1) грамматикалық ережелерді қалай меңгергенін және нелерді шала білетінін байқау үшін; 2) білімді жаңа жағдайда қолдана алуын тексеру үшін. Сондай-ақ, жазбаша жұмыстары білімді бекіту және оны қолдану іскерлігін қалыптастыруда жүргізіледі. Оларды қолдану логикалық ойды дамытуға, жазбаша тіл мәдениетін, өткенді жаңа жағдаяттарда өздігінен, шығармашылықпен қолдануға, жаңа материалды бұрынырақ меңгерген білім, іскерлік және дағдылар жүйесіне қосуға мүмкіндік береді, әрі өтілген материалды құрғақ жаттамай, саналы меңгеруге көмектеседі. Оқу материалдарын саналы түсіну үшін білім алушылардың оқуға деген белсенділігі, ынтасы арттырылады. Теориялық білімдерін іс жүзінде қолдана білуге үйретеді, материалды өз бетінше түсініп, өз бетінше қолдануға дағдыландырады. Түрлі творчестволық жұмыстарды өздігінен орындауға бейімдейді. Жазбаша жұмыстары білім алушылардың оқу жұмыстарын өздігінен орындау белсенділігін арттырады.

Методикалық тұрғыдан алғанда тақырыптық материалдың мазмұнына, оқытушының қарауындағы уақытқа байланысты. Ойынның ауызша түрі уақыт жағынан ұтымды болатыны белгілі. Ауызша жаттығулар сабақта жазбаша жұмыстар көп орындалып, студенттердің сабаққа деген ықыласы нашарлаған жағдайда өткізген абзал. Студенттердің ойын кезіндегі

белсенділігі көбінесе жарыс нәтижесін дұрыс есептеуде. Ойынға қатысушылардың өз жетістіктері мен кемшіліктерін біліп отыруы тиіс. Ойын нәтижелерін есепке алу әр түрлі: әрбір дұрыс орындалған тапсырма үшін ұпай (балл) есептеу, әрбір ұтылыс үшін кем ұпай беріледі. Студенттердің тақтаға жазылған сөз немесе сөз тіркестерін жазып отыруын, ол сөздерді есепке алу, қол көтеріп немесе тиісті тапсырмаларды дұрыс орындауын, белсенділік танытуын, жаттығуға жіберілген уақытты есепке алу, тағы басқалар ескерілуі қажет. Ойын жаттығуларының түрлері өте көп. Сондақтан оқытушы өзінің педагогикалық шеберлігіне қарай әр түрлі мақсатта, өткізіп жатқан тақырыбына ыңғайлап, қолдануға болады. Айталық «Эстафета» ойынын мәтіннен кейінгі жаттығу жұмыстарының бірі ретінде пайдалануға болады. Топты екіге немесе үшке бөліп, осыған байланысты тақтаны да екіге не үшке бөліп, медицина оқу-орнының студенттеріне арнайы құрылған мәтін бойынша біріне аурудың себебін, біріне белгісін, ал үшіншісіне алдын-алу шараларын жазу тапсырылады. Әр топ ойыншысы оқытушының шақыруын күтпей-ақ тақтаның өздеріне тиісті бөліміне барып, өздерінің тапсырмаларына тиісті сөздерді жазады. Тақтаға бір жазылған сөз қайталанбайды. Тиісті топтың сөзі жазылып біткен соң, сөз жазу тоқтатылады. Орындалған жұмысты әр түрлі жолмен тексереді. Әр топтың жұмысын қарсылас топтың ойыншысы тексеруге болады. Осы ойын нәтижесінде студенттердің мәтінді меңгеруін, ондағы жаңа сөздердің игерілуі тексеріледі. Ал, анамнез құруда осы ойынның шартын өзгертіп, тақтаның бір бөлігіне өтілген жүйеге қандай аурулар жатады, екінші бөлігіне оның ортақ белгілері, үшінші бөлігіне аурудың алдын алу шараларын немесе дәрігерлік кеңес жазу тапсырылады. Ойын аяқталғаннан кейін тақтадағы дайын жазылған аурудың белгілерін, себебін, дәрігерлік кеңесті пайдалана отырып, науқас пен дәрігер арасындағы сұхбатты құруға болады. Сұхбат құруда бұл ойынды мәтін алды жұмыс түрінде пайдалану ыңғайлы.

Келесі ойын түрі «Кім тез де, дұрыс табады» ойын-жаттығуы. Бұл ойынды тіл дамыту жұмыстарының бірі ретінде алуға болады. Тіл дамыту арқылы жастарды тіл өнеріне баулу, мемлекеттік тілінің қыры мен сырын терең меңгерту, ойын жатық та көркем жеткізе білу, мәдениетті де сауатты жаза білу іс-әрекеттері жүзеге асады. Бұл ойынның шартында екі студент тақтаға шығады, олар тақтаға екі қатар

етіп жазылған сөздердің тиісті синонимдерін атау керек. Сөздерді өтіліп отырған мәтін ішінен алған абзал. Келесі кезекте басқа екі студент шақырылып, оларға осы сөздердің антонимін атау тапсырылады.

Ойын-жаттығулары үшін үйреніп жатқан материалды бекіту сабағында, сол сияқты үлкен тақырыпты қамтитын, талдай қортындылайтын қайталау сабақтарында зор мүмкіншілік туады. «Терминдер табайық» ойынын қайталау сабағында жүргізген қолайлы. Ойынның шартында екі студент ортаға шығып, бірі өтілген тақырып бойынша термин сөзді айтады. Екіншісі сол сөздің қай жүйеге жататынын табу керек. Мысалы, қуық – зәр шығару жүйесі, қабырға – тірек қимыл жүйесі, тоқ ішек – ас қорыту жүйесі, т.т.

Крассворд - студенттің ойлау қабілетін белсенді жұмыс істететін ыңғайлы форма. Крассвордты дайындау үрдісінде студентке теориялық және практикалық материалдарды тыңғылықты қарастырып, тек дәрістер мен оқулықтарды ғана емес, қосымша және анықтамалық әдебиеттерді де қолануы керек. Студент материалдарды тандап, талқылау барысында алған білімін тереңірек меңгеріп, қосымша мәлімет алады. Бұның барлығы біртіндеп жоғарғы білім деңгейін қалыптастырады. Сондай-ақ, тапсырманың стандартты емес формасы берілген тапсырманы әдеттегіден бөлек орындау түріне ынталандырады. Бұл танымдық қызметін ғана көтеріп қоймайды, болашақ маманның шығармашылық қызметінің бастамасы.

Крассвордты мақсатты түрде модульдық материалды оқытудың аяғындағы аралық бақылау формасы ретінде қолдануға болады. Крассвордты аралық бақылау формасы ретінде қолданудың мынандай артықшылығын бөліп көрсетуге болады:

- 1) оқыған материалдарын тереңірек талқылай отырып, қайталау;
- 2) студенттердің пән негізін меңгеруі;
- 3) сөздік қорының белсенділігін арттыруы;
- 4) сөзді зерттеу және шығармашылық жұмыстары; сұрақтар мен тапсырмаларды нақты және дұрыс құрастырудың практикалық дағдысын қалыптастыруы, нәтижесінде мәдени сөйлеу сауаттылығын дамытуы;
- 5) тапсырмаға шығармашылық тұрғыда қарауы студенттердің креативті ойлауын дамытып, стандартты емес шешімдер жасатады;

Тақырыптық крассвордтарды құру сияқты жұмыс түрлерін пайдалану студенттердің жұмыс нәтижелеріне қызығушылығын арттырып,

және шығармашылық потенциалының дамуында пән материалдарын сапалы меңгеруіне мүмкіндік туғызады.

Екінші бір тілді үйретуде мәтінмен жүргізілетін жұмыстың мәні ерекше. Оқыған материалдарының мазмұнын дұрыс қабылдап ондағы негізгі ойды жақсы ұғыну үшін, оқу сабақтарында алуан түрлі жұмыстар ұйымдастырылады. Әрбір жаңа мәтінді өту арқылы сол тілде дұрыс оқу, сауатты жазу, байланыстырып сөйлей білу, грамматикалық анықтаманы бекіту, жаңа сөз үйрету т.б. жұмыстар қамтылады. Мұндай жұмыстар оқылатын материалдардың сипатына, тіл үйренушілердің дайындықтарына, білімі мен дағдылану дәрежесіне байланысты іріктеледі. Мәтінмен жұмыс істеуде қолданылатын талаптардың ең бастысы – түсініп оқу. Ол үшін студенттің қазақ тілінен сөздік қоры жеткілікті болуы шарт, яғни бірінші сабақтан бастап меңгерген жаңа сөздерін есіне сақтауы қажет. Сондықтан сабақта пайдаланатын жаттығу жұмыстары лексикалық тақырыпқа байланысты құрылғаны жөн. Берілуге тиісті жаңа сөздердің бірсыпырасы тілдік материалға қатысты түрлі жаттығулар кезінде біртіндеп беріліп, мәтінге алдын ала дайындық жүргізілуі қажет. Мәтінмен жүргізілетін жұмыстың мынандай түрлерін айтуға болады:

- 1) Жаңа сөздерді беру; жаңа сөздермен сөйлем құрау; сөйлемдегі жаңа сөздерді синонимдерімен ауыстырып қолдану; немесе маңа сөздерді мәтіннен студенттердің өзіне тапқызу. Жаңа сөздерді дәптерлеріне жазғызып, оның дұрыс жазылуы мен дұрыс оқылуына да көңіл бөлу керек.
- 2) Мәтінді оқу, аудару жұмыстары.
- 3) Мәтінге сұрақ қою және оған жауап беру.
- 4) Мәтінді мазмұндау.

Білім алушылардың білім, білік дағдысы кезеңдер бойынша қадағаланып отырғаны дұрыс. Ол үшін ауызша сұрау, жазбаша бақылау, өзіндік жұмыс, жұптық өзара бақылау, топтық өзара бақылау, үйде бақылау, аралық бақылау сияқты жұмыстар жүргізуге болады.

Сабақ барысында жүргізілген бақылау жұмыстарында студенттердің алған білімдерін, іскерлік дағдыларын тәжірибелік іс-әрекетте, әр түрлі оқу жағдаяттарында қолдануға дайындығы айқынырақ көрінеді. Білім алушылардың бақылау жұмыстарында жіберген кемшіліктерін түзетіп, оларды талдап, жоятын арнайы жұмыстар жүргізген жөн. Ол үшін түсіндіру, әңгіме, салыстыру, дәлелдеу сияқты әдістер қолданылады. Бақылаудың психологиялық, педагогикалық мәні – білім алушыларға дер

кезінде көмек көрсету. Олардың шығармашылық күшіне, қабілетіне сенім білдіру, білім алушылардың оқу тапсырмасын нәтижелі етіп орындауы үшін ынталандыру, іске жұмылдыру. Сондықтан да әр сабақтың соңында немесе жаңа тақырыптан соң бақылау жұмыстарын жүргізіп отырудың мәні зор. Әр сабақтың соңында жүргізілетін бақылау жұмыстары арқылы студенттердің тақырыпты қаншалықты меңгергендігі ғана емес, сабақтың мақсатына жеткендігі де тексеріледі. Студенттердің жұмысын күнде бақылап отыру арқылы оқытушы олардың білімді қалай қабылдайтынын және түсінетінін тәжірибелік іскерлік және дағдыларға машықтандыру кезінде өз бетімен атқара алатын жұмыстарын, оқуға икемділігін, қызығушылығын, қабілетін, білімді жүйелі алуын қадағалайды. Бақылау мәліметтеріне сүйеніп, оқытушы студенттердің жеке ерекшеліктерін анықтап, оларды өз жұмысында қолданып, студенттердің білімдерін дұрыс тексеруге және бағалауға мүмкіндік алады. Ал, аралық бақылау тақырыптық жоспардың бірнеше тақырыптарын оқып болғаннан кейін өткізіледі. Бұл бақылаудың мақсаты – оқу бағдарламасы негізінде бақылау жұмыстары арқылы әрбір семестрдің ортасы мен аяғында студенттің білімінің көлемі мен сапасын, іскерлігін, дағдысын анықтау.

Тестік тапсырмалар. Тестік тапсырмалар студенттердің білім деңгейін тексеруде өте тиімді. Тест әдісі білім алушылардың меңгерген материалын ескере отырып, біріншіден, өтілген тілдік материалды қайталау, қорыту, екіншіден, алған білімдерін практикада күнделікті өмірде қолдана білуі мақсатында жүргізіледі. Сондықтан да бұл әдісті тақырыптардың соңынан және бөлімдерді қайталау, әрі пысықтауда қолданған жөн. Тест тапсырмалары студенттердің білімін аз уақыт ішінде тексеруге оқытушы үшін де, студент үшін де тиімді. Бақылау жұмысы мен тестік тапсырмаларды студенттердің білім деңгейіне қарай әртүрлі күрделі, орташа, жеңіл нұсқада жасауға да болады.

Дәстүрлі болып қалыптасып келе жатқан тестілеу жүйесінде, лексика-грамматикалық тестіден гөрі студенттердің қазақ тілінен білімін бағалаудың коммуникативтік-прагматикалық бағдарын ұстанған дұрыс. Өйткені коммуникативтік-прагматикалық бағдарлы тестілер студенттің нақты сөйлеу жағдаяттарына лайық, сәйкес келетін сөйлеу бірліктерін тану, іріктей алу, қолдану, түсіну, айта алу сияқты білік-дағды

ларын тексереді. Осымен бірге «лексика-грамматикалық тест» деп аталып жүрген тестілеу түрі тек сандық өлшемге ғана бағынады. Ал жақсы тестілеу жүйесі білімнің сапасын да көрсете алуы керек.

Қазақ тілін оқып-үйреніп жатқан студент өзінің коммуникативтік құзыретінің қай деңгейде екенін білуі керек. Сол білгеніне байланысты өзінің қазақ тілін әрі қарай қай деңгейде, қандай бағытта үйрену керектігіне өзі де жауапкершілікте болады. Сөйтіп, тест – студенттің қазақ тілін үйренудегі бейнесін танытатын болады.

Жаттығудың түрлері өтіліп жатқан тақырыптарға тікелей байланысты болып келеді. Түріне қарай дидактикалық мақсаттары, әдістемесі де нақты жағдайларға байланысты өзгеріп отырады. Ғалым Қ.Жолымбетов жаттығу жазудың дидактикалық талаптарын төмендегіше сараптайды: «Жаттығудың әр жақтылығы және қайталай жаттығу. Тақырыпты өту кезіндегі жаттығумен шектеліп қалуға болмайды. Келесі сабақтарда немесе келесі тақырыптарды өту кезінде де қайталана жаттықтырылуы керек». Демек әр жаттығу жұмысы арқылы алған білімдерін қайталай отырып, практикада қолдана алу дағдысын қалыптастырамыз. Жаттығу жұмыстарының тиімділігі туралы орыс ғалымы А.В.Текучев жаттығуды грамматикадан өтілген теориялық материалды түсіндіруді сипаттайтын әдіс деп қарауға болмайды дей келіп, ол – тілден ұйымдастырған сабақтың қажетті бөлімі және айырып қарауға келмейтін тарауы. Егер орыс тілін оқытуда жаттығуды қолданбай білім

беретін болса, ол өмірден, практикадан нақтылы тілдік материалдардан қол үзген құрғақ теориялар болып шыққан болар еді, деп түсіндіреді. Сабақты қызықты, тартымды өткізу түрлі методикалық тәсілдерді қолдануға, сабақты дұрыс ұйымдастыруға, тиімді жоспарлауға байланысты. Сабақта жүргізілетін жұмыстың түрлері ауысып, түрленіп, отыруы - міндетті шарттардың бірі. Әрбір жұмыс түріне берілетін уақытқа да ерекше көңіл бөлу қажет, өйткені бір жұмыс түріне көп уақыт бөлінсе ол тіл үйренушілерді жалықтырады. Сондықтан оқытушы сабақты дұрыс жоспарлауға, оны түрлі тәсілдермен әсерлі өткізуге ерекше мән беруі қажет. Ол үшін әр сабақтың толық жоспары күні бұрын жасалып, сабақта өтетін материалдар күні бұрын анықталып, онда қолданатын тәсілдер белгіленуі керек. Сабаққа оқытушы қандай материалды қалай үйрететінін әбден анықтап алуы керек.

Жаттығудың тиімділігін төмендегідей саралауға болады: алған теориялық білімді тәжірибеде пайдалана білуге, білімдерінің тереңдеуіне, көркем жазуға, зейінінің жетілуіне, еске ұстау қабілетінің дамуына, өз беттерімен анализ, синтез жасай білуіне, сөздік қорларының дамуы мен тіл байлықтарының жетілуіне, мәтінді талдай білуге, сауатты жазуға, шығармашылық қабілеттерінің дамуына, пәнге деген қызығушылықтарының артуына түрткі жасайды.

Қорыта айтқанда түрлі әдіс-тәсілдер арқылы жүргізілетін жаттығу жұмыстары мен тапсырмалар арқылы ғана сабақ өз мақсатына жете алады.

Әдебиеттер

- 1 Қасымбеков Ә. Қазақ тілі мен әдебиетін оқытуды жетілдірудің кейбір жолдары. – А., 1989.
- 2 Қазақ орфографиясының негіздері. – А., 1975. – 78 б.
- 3 Методика русского языка в средней школе. – М., 1970.

References

- 1 Qasymbekov Ä. Qazaq tili men әdebietin oqytudy zhetildirudıń keybir zholdary. – A., 1989.
- 2 Qazaq orfografiyasınuń negizderi. – A., 1975. – 78 b.
- 3 Metodika russkogo yazyka v sredney shkole. – M., 1970.